

Geïntegreerd waterbeheer voorkomt wateroverlast en watertekort en creëert ecologische meerwaarde

Vlaamse Milieumaatschappij,
provincies West-Vlaanderen en
Oost-Vlaanderen

Vlaanderen
is milieu

Beheer van de Gaverbeek

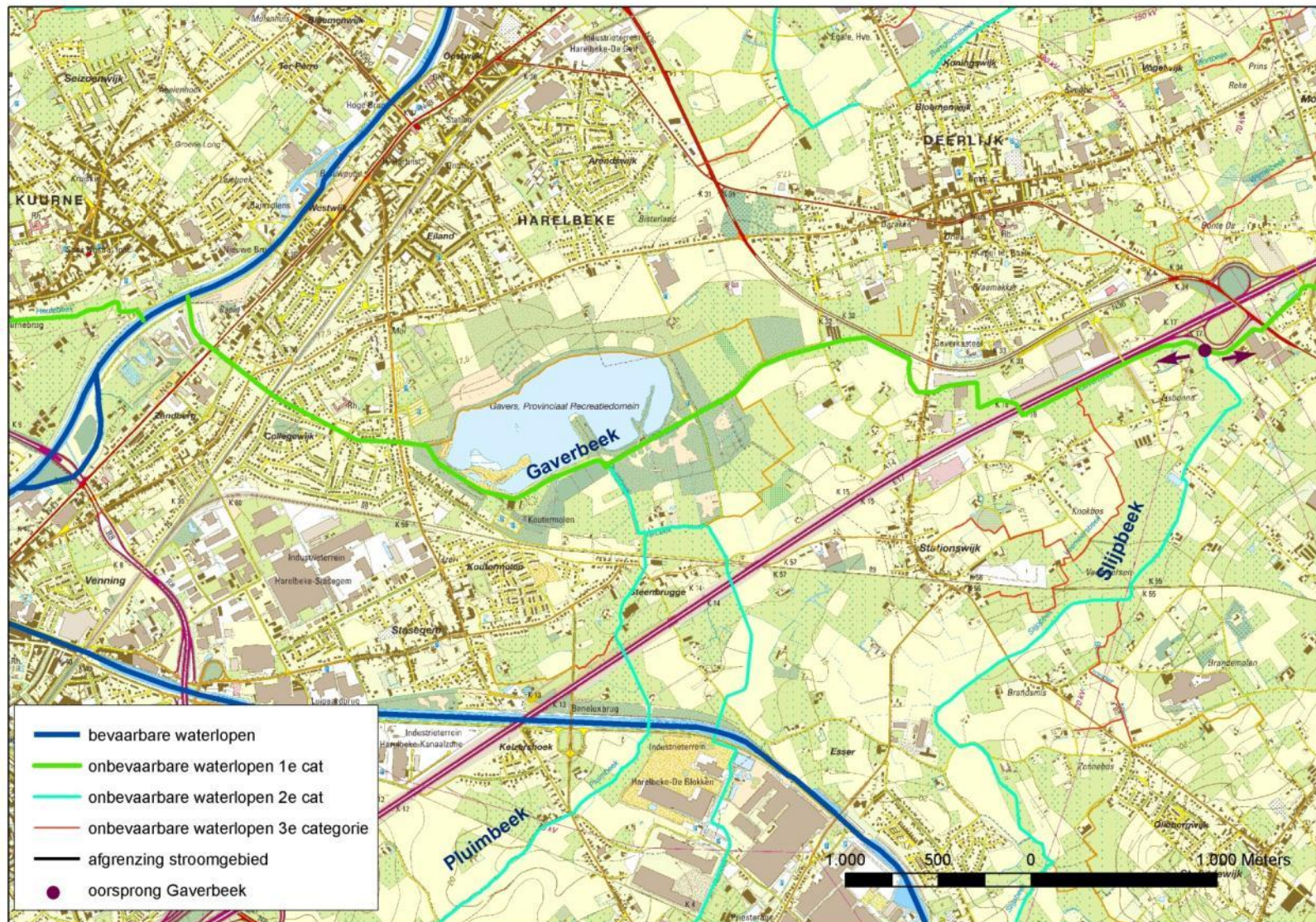
GTO 23 april 2018

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Oorsprong 1^e cat Gaverbeek

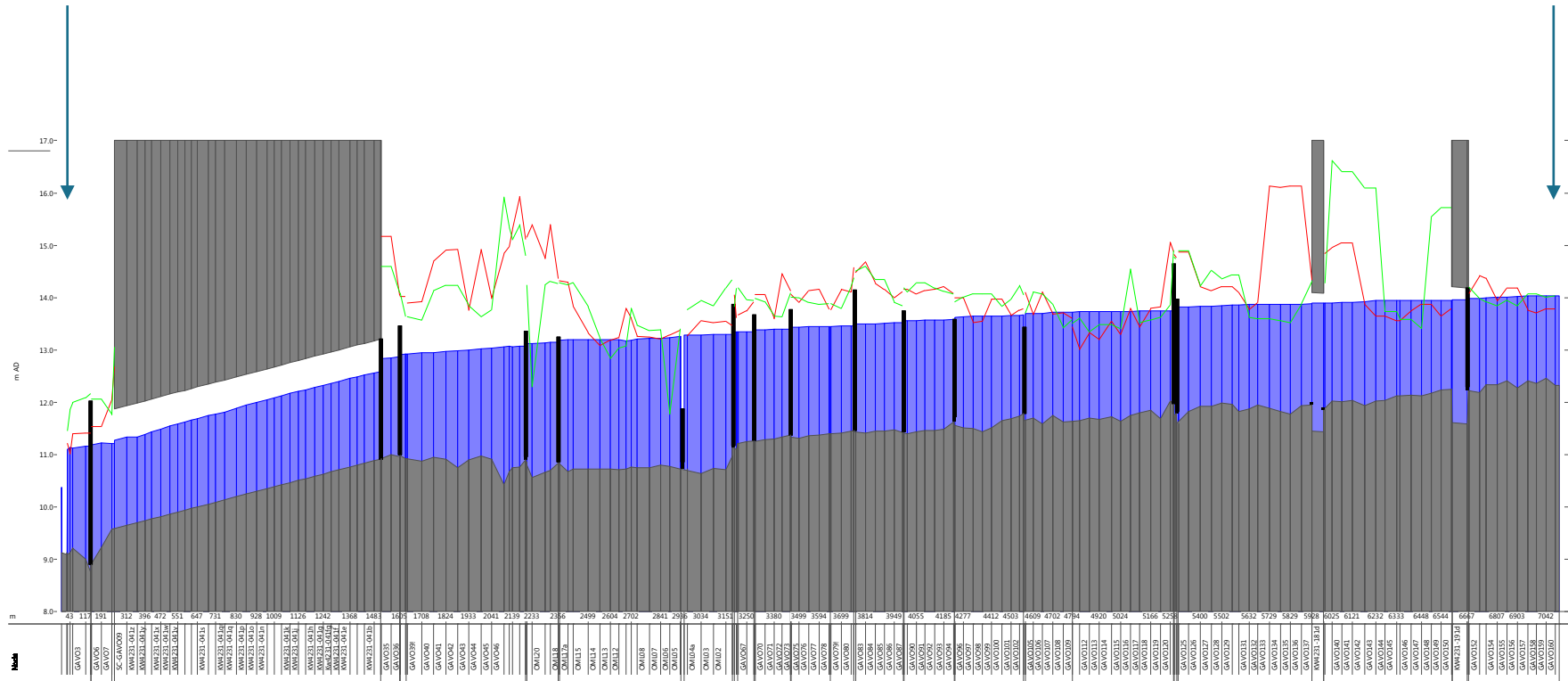
Vlaanderen
is milieu

Leie Harelbeke

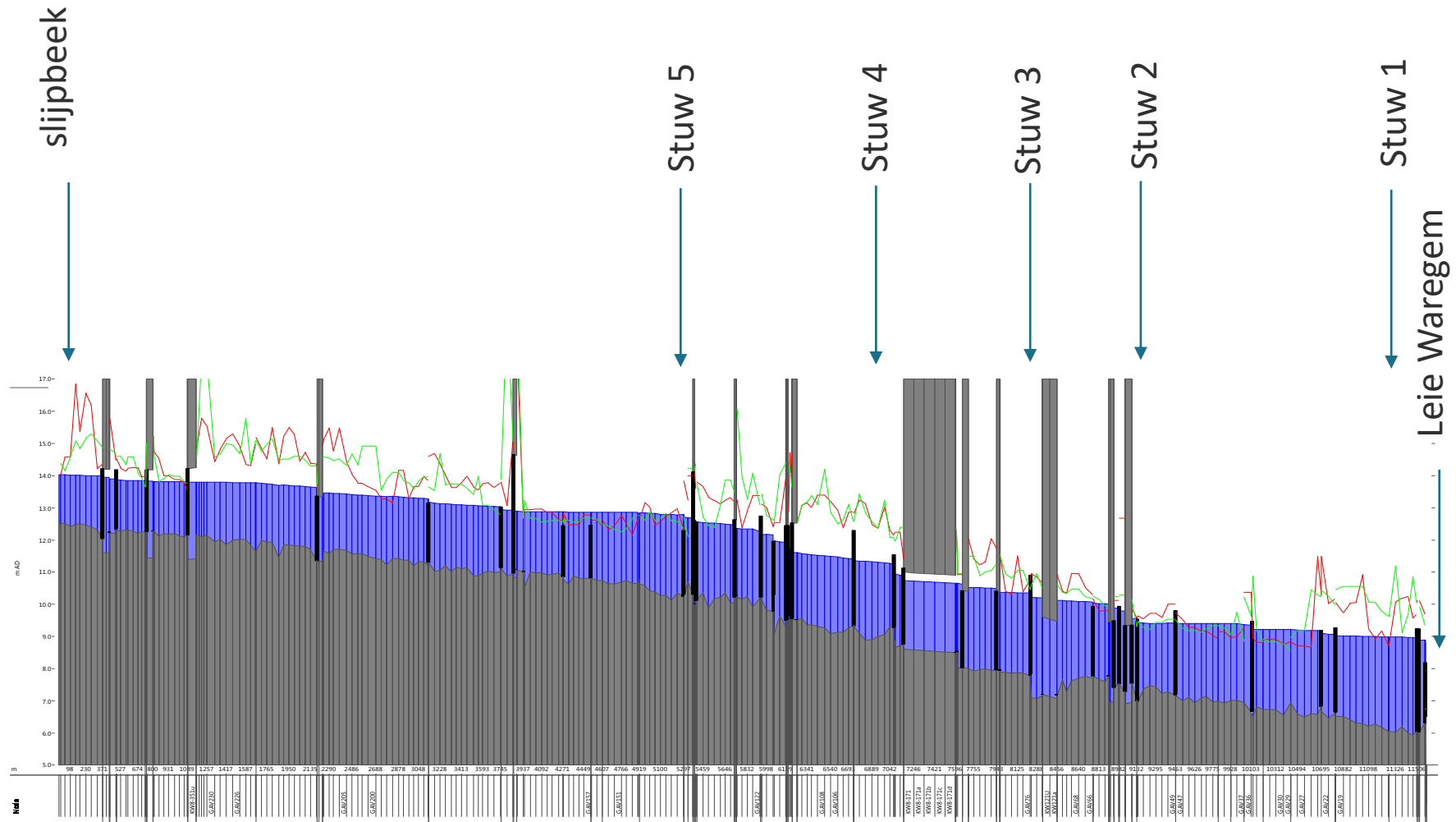
Lenteprofiel gaverbeek

slijpbeek

Lenteprofiel gaverbeek

beheervisie

Randvoorwaarden vanuit bestemming:

- ▶ **Woongebied: voorkoming overstromingen**
- ▶ **Landbouw: afgestemd peilbeheer (voorkoming vernatting, maar ook waterschaarste)**
- ▶ **Natuur: maximaal realisatie ecologische doelstellingen**

Natuurverbinding langs volledige waterloop

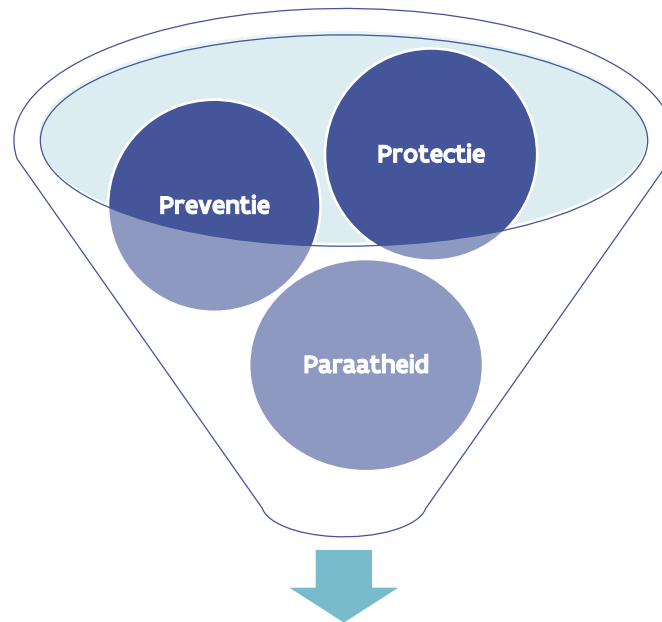
Beheer Gaverbeek : VISIE

► Globaal

- Meerlaagse waterveiligheid: protectie – preventie - paraatheid
- Toepassing principe “vasthouden – bergen – afvoeren”
  - × Vasthouden in bovenlopen is prioriteit
  - × Behoud afvoercapaciteit in afwaartse traject (verwijderen knelpunten die ongewenste opstuwing veroorzaken)
  - × Sedimentlast verminderen is grote prioriteit
    - Brongerichte maatregelen (erosiebestrijdingsplannen en -maatregelen)
    - Bouw sedimentvangen (sedimentvangplan)
    - Voorlopig : slibruiming blijven (voorlopig) noodzakelijk, maar zeer hoge kostprijs en ecologische impact

Aanpak Meerlaagse waterveiligheid

Naar een duurzame vermindering
van het overstromingsrisico

Combinatie van maatregelen

Aanpak Preventie

SCHADE door overstromingen verminderen

1. vrijwaren 2. voorkomen 3. verminderen

Bebouwing in overstroomingsgebied
vermijden

Watertoets
Informatieplicht
Signaalgebieden

Aanpak Preventie

SCHADE door overstromingen verminderen

1. vrijwaren 2. voorkomen 3. verminderen

Aangepast ontwerp

**VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ**

Waterdichte schotten

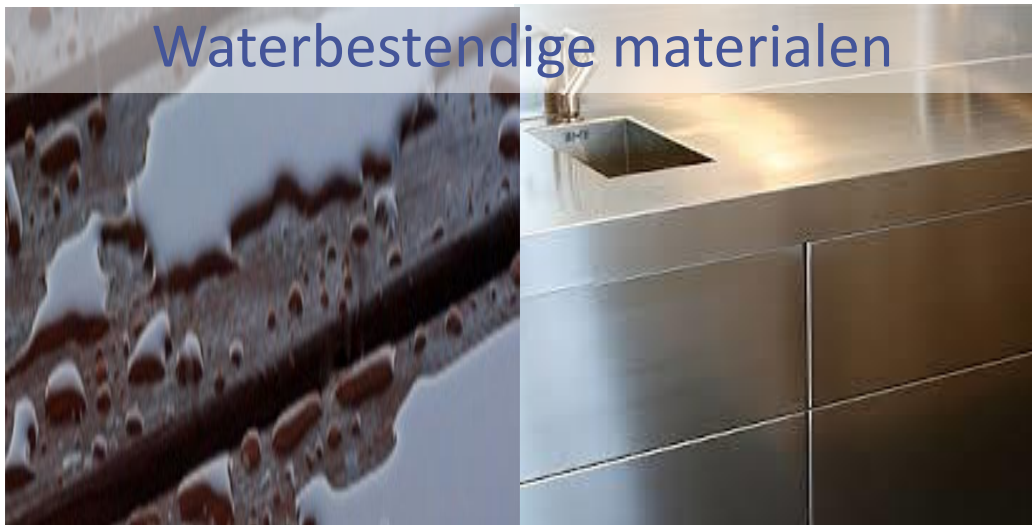

Aanpak Preventie

SCHADE door overstromingen verminderen

1. vrijwaren 2. voorkomen 3. **verminderen**

Waterbestendige materialen

Elektrische installaties
hoog genoeg plaatsen

Aanpak Protectie

BESCHERMEN tegen overstromingen

1. vasthouden 2. bergen 3. afvoeren

Beperken verharde oppervlakte

Regenwaterputten

-> Via watertoets adviezen

Aanpak Protectie

BESCHERMEN tegen overstromingen

1. vasthouden 2. **bergen** 3. afvoeren

→ vallei van de Gaverbeek heeft een natuurlijke buffer die we moeten beschermen

Aanpak Protectie

BESCHERMEN tegen overstromingen

1. vasthouden 2. bergen 3. **afvoeren**

Lokaal indijken

Aangepast beheer

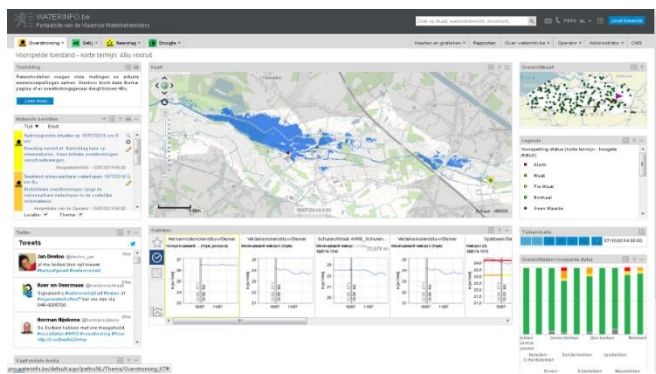

Aanpak Paraatheid

KLAARSTAAN bij overstromingen

1. voorspellen 2. sensibiliseren 3. reageren

Voorspellings- en waarschuwingssystemen (ca.
3000 km)

www.waterinfo.be

Hulpdiensten

Crisisplanning & -oefening

Beheer Gaverbeek : VISIE

► Globaal

- Ecologie: “Gaverbeek is groen lint in intensief landschap”
  - Verdere inzet op verbetering waterkwaliteit
  - Behoud/ontwikkeling belangrijkste natuurwaarden (KLE's, moeras- en rietzones – versterken groen lint)
  - Waar mogelijk oevers natuurvriendelijk inrichten (verbeteren structuurkwaliteit)
  - Vismigratie herstellen (gefaseerd, langere termijn)
  - Houtkanten bewaren + lokaal versterken (randvoorwaarden)

Beheer Gaverbeek : VISIE

► Globaal

→ Bestrijding invasieve exoten

► Waternavel

- 2de categorie hooibeek
- Omgeving Lisbonna richting Harelbeke

► Reuzeberenklauw: afrittencomplex deerlijk

→ Openleggen ingekokerde trajecten (gefaseerd, langere termijn)

► Jeugdeiland

► Kollegeplein

► hippodroom

Beheer Gaverbeek

► Ecologische waarde waterloop en omgeving

heraangelegde deel Gaverbeek in Provinciaal Domein

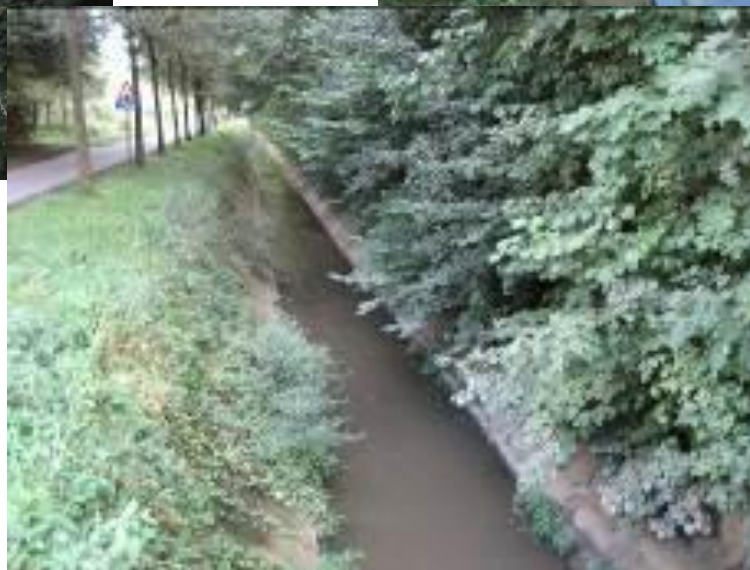

Beheer Gaverbeek

► Ecologische waarde waterloop en omgeving

Niet heraangelegde deel Gaverbeek in
Provinciaal Domein

investeringsprojecten

- ▶ **Openleggen koker Jeugdeiland**
- ▶ **Wegwerken vismigratieknelpunten, bv. herinschakelen meander Jeugdeiland**
- ▶ **Meewerken aan herinrichting Gaverbeekse Meersen: opwaarderen oude meanders**
- ▶ **Lisbonna: onderzoek overstromingsproblematiek en locatie zandvang**
- ▶ **Openleggen Gaverbeek op diverse trajecten, bv. aan de Hippodroom en deeltrajecten in Harelbeke**
  - in zeer nauw overleg met de betrokkenen

sedimentlast

- ▶ Zeer grote hoeveelheden geruimd de afgelopen jaren, meer dan 2000m³ slib per jaar
- ▶ Kostprijs ongeveer €80.000 per jaar
- ▶ Naast brongerichte maatregelen is aanleg sedimentvangen noodzakelijk
  - Sedimentvang op de Slijpbeek (sedimentlast 1200 ton/jr)
  - Sedimentvang op de Keibeek (1200 ton/jr) mogelijks kan deze stroomafwaarts aangelegd worden ter hoogte van Gavers bos bij herinrichting/hermeanderingsproject
  - Sedimentvang op de Maalbeek (1300 ton/jr)
  - Sedimentvang op de Kasselrijbeek (800 ton/jr)

Overzicht historiek ruimingen 1^e categorie Gaverbeek

Ruimingen	Jaar	Locatie	Volume (m ³)	Prijs (€/m ³)	Prijs (€)
	1996				
	2002	ruiming oude meander van de Gaverbeek			
	2004	ruiming meanders op de Gaverbeek te Sint-Eloois-Vijve en Waregem	3814	51	194514
	2004	ruiming Gaverbeek te Deerlijk en Waregem	12265	41	502865
	2009	ruiming Gaverbeek	958	56	53648
	2010	Gaverbeek deel 2	300	9	2700
	2011	ruiming Gaverbeek Harelbeke & Sint Elooïs	6643	39	259077
	2013	ruiming Gaverbeek	9238	43	397234
	2014	ruiming Gaverbeek	10595	21	222495
					€ 1.632.533,00

Conclusie

- ▶ **Gaverbeek verder ontwikkelen als groen lint door:**
  - gedifferentieerd beheer en inrichting oevers
  - lokale investeringen (openleggingen, inschakeling meanders, ...)
- ▶ **Brongerichte aanpak sedimentproblematiek is prioritair, zowel voor kwaliteit als kwantiteit**

Geïntegreerd waterbeheer voorkomt wateroverlast en watertekort en creëert ecologische meerwaarde

Liesbet Serlet
ADJUNCT-ADVISEUR
DIENST WATERLOPEN
PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

23 april 2018

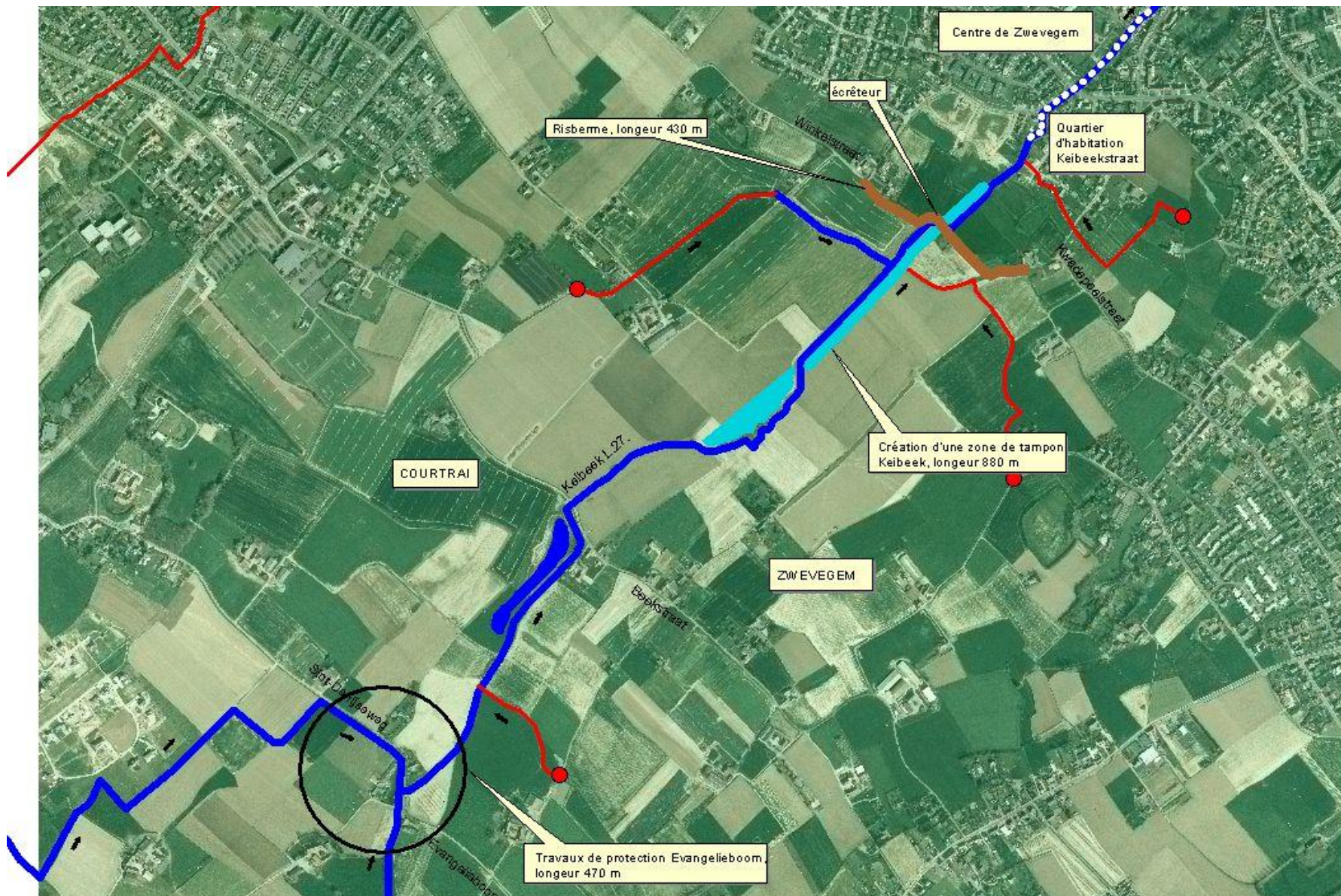
De Gaverbeekvallei Provincie West-Vlaanderen omvat:

- Stroomgebied van de Keibeek WL.27. – Pluimbeek WL.27.2.
- Stroomgebied van de Slijpbeek WL.8.
- Stroomgebied van de Kasselrijbeek WL.8.14.
- Stroomgebied van de Maalbeek WL.8.8. – Mannebeek WL.8.9.

> Gekenmerkt door:

- Sterke hellingen < afstroomsnelheid
- Erosiegevoelige bodems
- Veranderend bodemgebruik: akkerbouw versus groententeelt, verkavelingen, industrie,...
- Recht trekkingen en verleggingen
- Gebetonneerde profielen & overwelvingen/overbouwingen

De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Keibeek WL.27. & Pluimbeek WL.27.2.:

De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Keibeek WL.27. & Pluimbeek WL.27.2.:

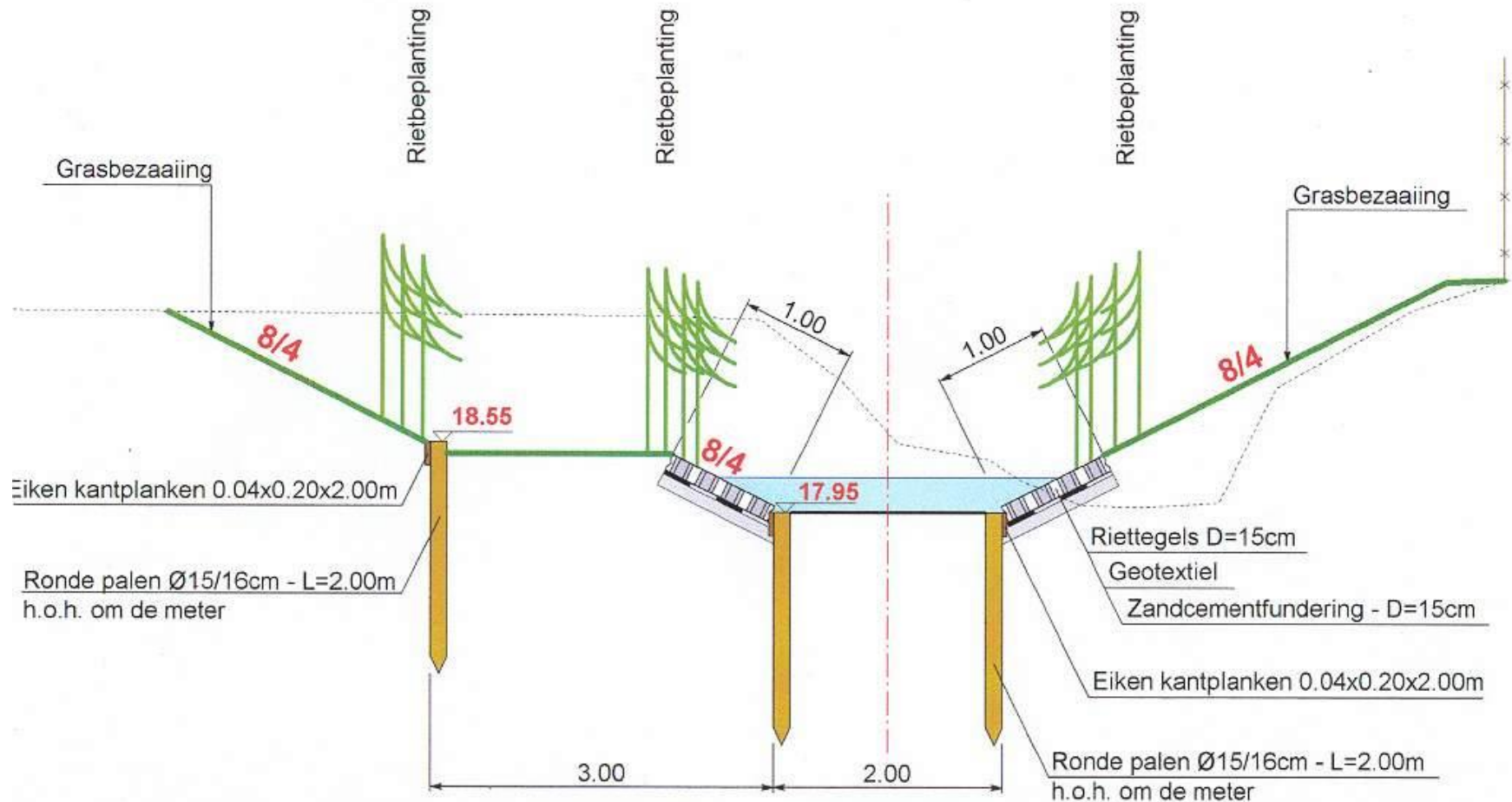

ZWEVEGEM – KORTRIJK

Waterbeheersingswerken aan de Keibeek

Type Dwarsprofiel Keibeek

De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Slijpbeek WL.8.:

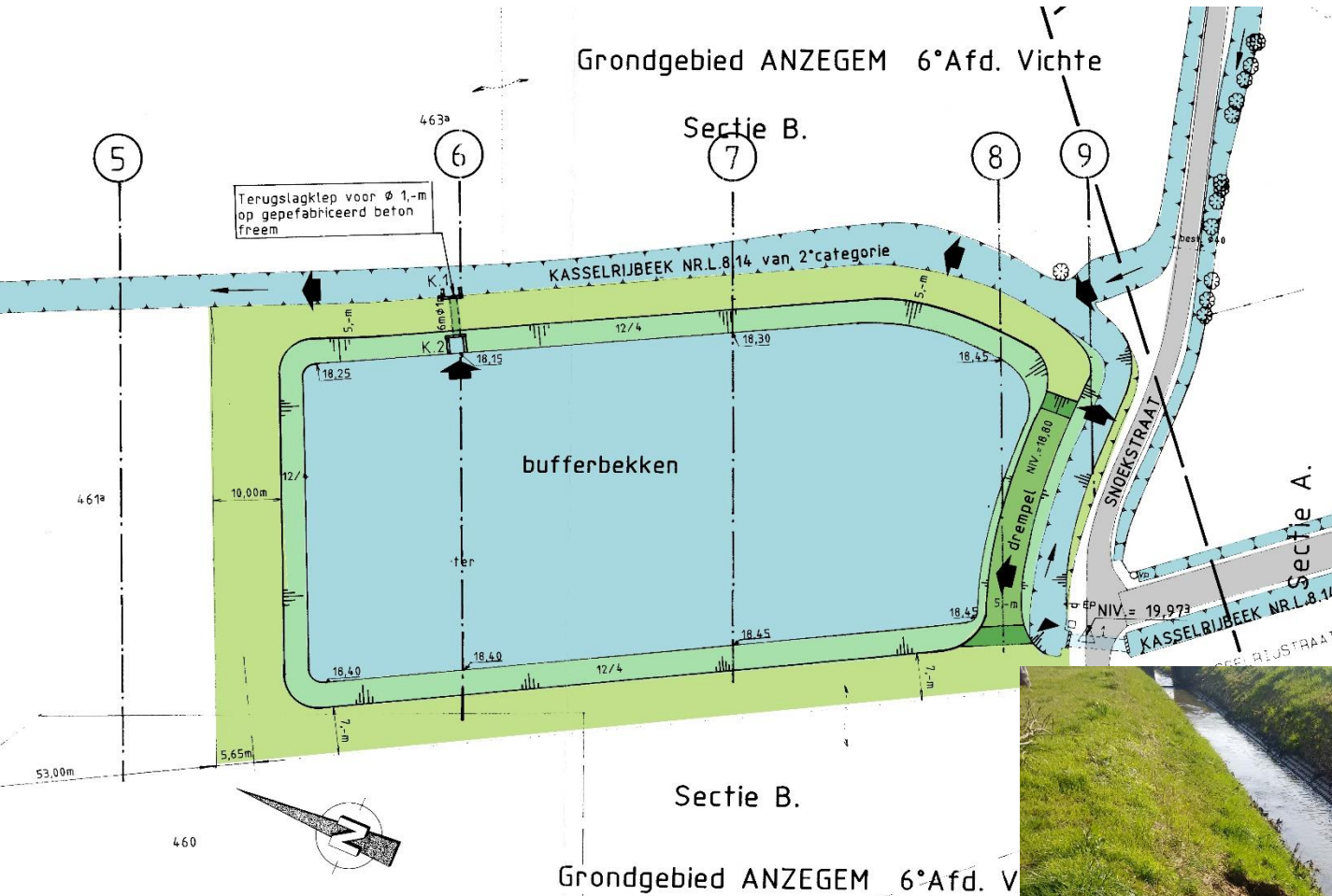

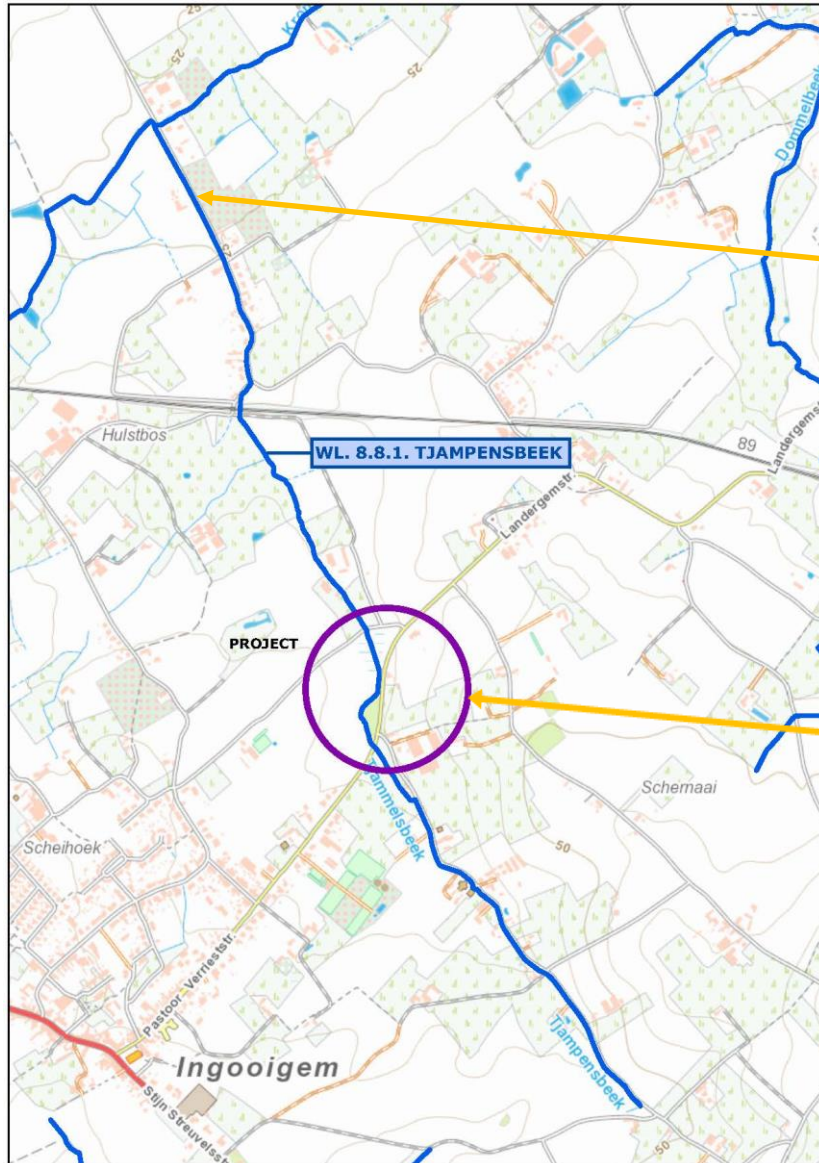

De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Kasselrijbeek WL.8.14.:

De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Tsjampensbeek WL.8.8.1.:

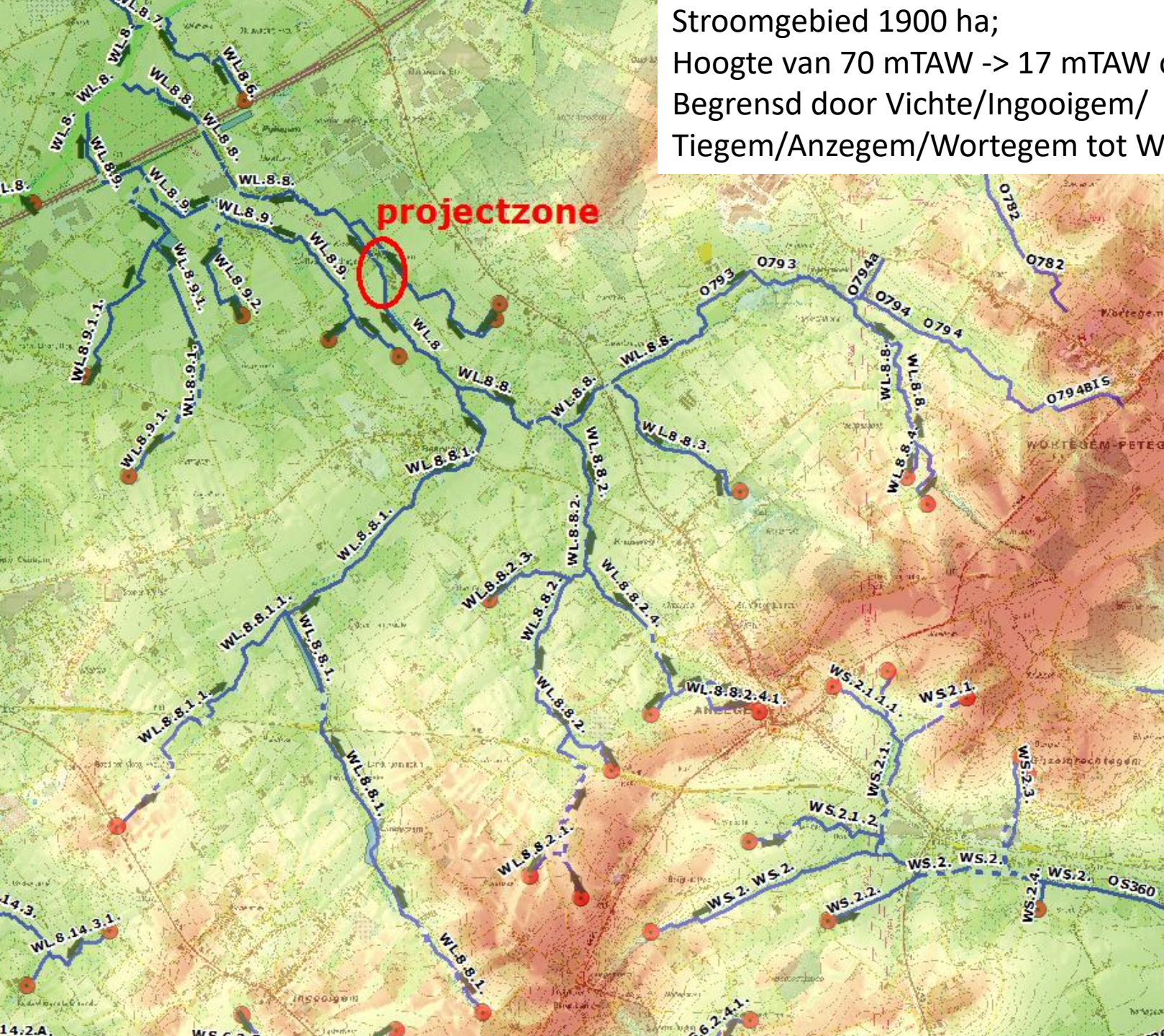
De Gaverbeekvallei – Stroomgebied Maalbeek WL.8.8. & Mannebeek WL.8.9.:

Integraal Waterproject – Gecontroleerd overstromingsgebied op de Maalbeek te Anzegem

Stroomgebied 1900 ha;
Hoogte van 70 mTAW -> 17 mTAW op 4km;
Begrensd door Vichte/Ingooigem/
Tiegem/Anzegem/Wortegem tot Waregem

Maalbeek te Anzegem

Oppervlakte projectgebied 4 ha

Buffercapaciteit: GOG 27 000 m³ +
winterbedding 5 500 m³

Watervoorraad: 11 500 m³

Tapplaats voor vullen sproeimachines

Stuwvijver molen: 2 800 m³

Hermeanderen waterloop; vispaaiplaats; poel
1500 m³; boomgaard in schapenweide;
recreatief wandelpad; streekeigen planten

Maalbeek te Anzegem

Stand van zaken:

- Grondverwerving van 4,18 ha door provincie, nog één deel af te ronden
- Ontwerp opgemaakt door provinciale dienst Waterlopen
- Stedenbouwkundige vergunning aangevraagd in februari '18
- Ramingsprijs 1 212 161,15 € excl. BTW of 1 466 715 incl. BTW
- Uitvoeringstermijn van 200 dagen
- Aanbesteding zomer 2018
- Aanvang van de werken oktober 2018
- 55% Europese subsidies via Interreg V – project LYSE

Knelpunten/uitdagingen m.b.t. waterkwantiteit in de Gaverbeekvallei

- Natuurlijke overstromingen Gaverbeekvallei (omvang/frequentie buien)
  - Wateroverlast 11 maart 2018

- Stapsgewijze ophogingen

- Omvangrijke druk bebouwing/veranderend bodemgebruik in deze gebieden

Knelpunten/uitdagingen m.b.t. waterkwantiteit in de Gaverbeekvallei

- 5 m-erfdienstbaarheidszone

Provinciale campagne:

BLUUF E BITJE VAN DE BEKE 'T START MET 1 METER

Meer info: www.west-vlaanderen.be/waterlopen

Knelpunten/uitdagingen m.b.t. waterkwantiteit in de Gaverbeekvallei

- Massale aanwezigheid exoten als Grote Waternavel, Grote Bereklauw,...

Vragen ?

Gaverbeekvallei in Oost-Vlaanderen

---

provincie
Oost-Vlaanderen

Bruno Samain

09 267 76 47

bruno.samain@oost-vlaanderen.be

provincie
Oost-Vlaanderen

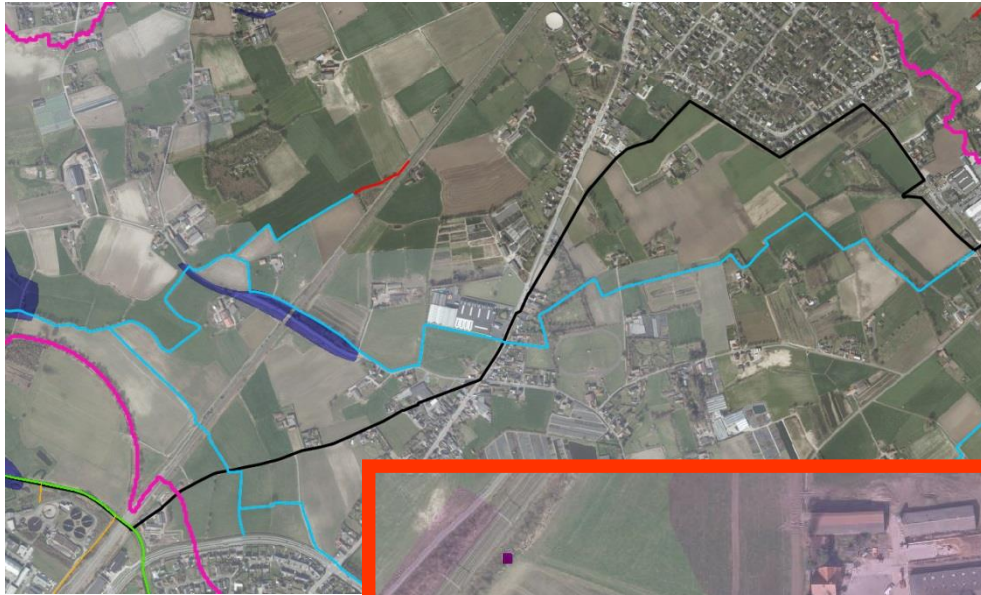

Gaverbeekvallei in Oost-Vlaanderen

Gaverbeekvallei in Oost-Vlaanderen

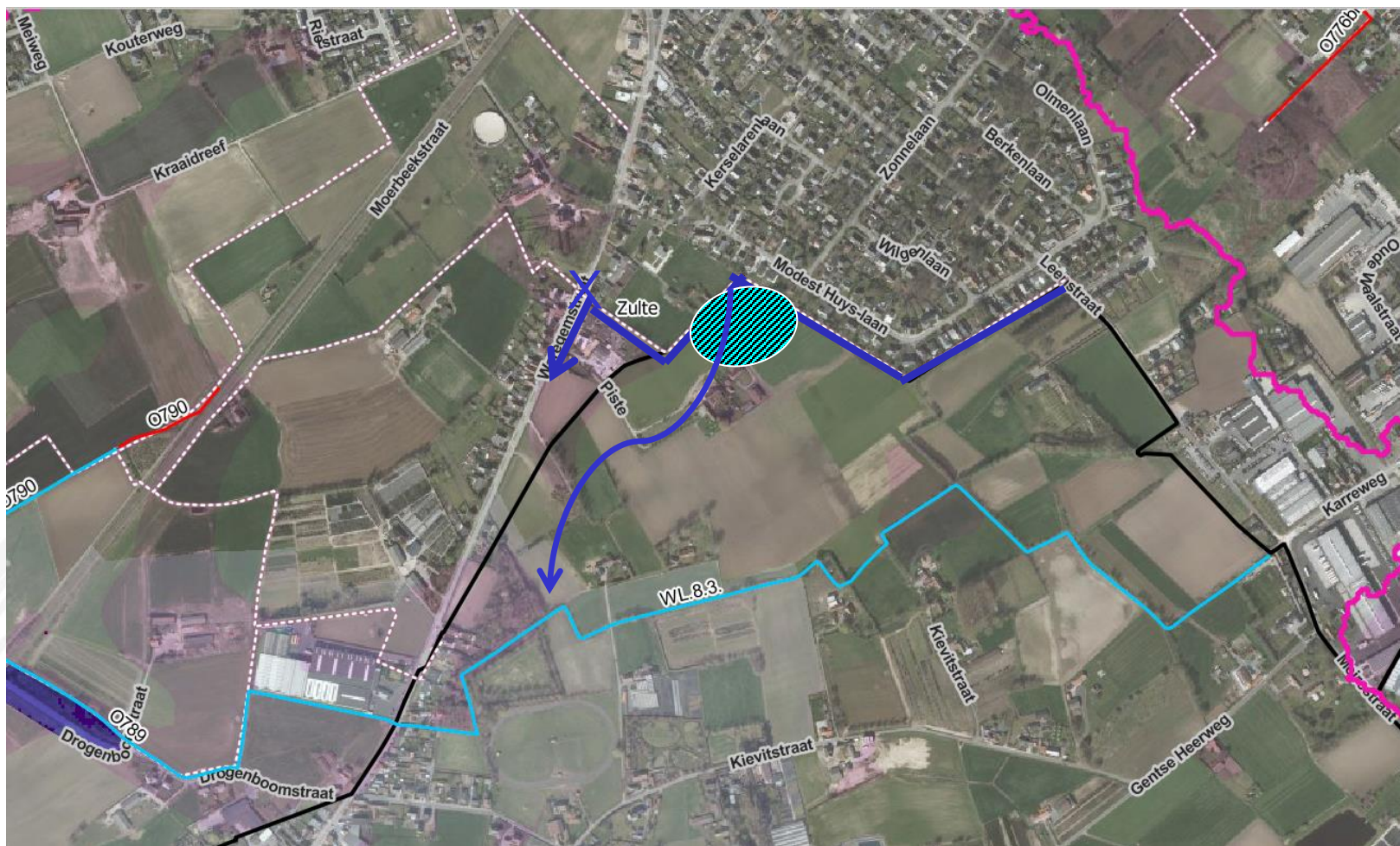

Drogenboomstraat

Gaverbeekvallei in Oost-Vlaanderen

Gaverbeekvallei in Oost-Vlaanderen

---

provincie
Oost-Vlaanderen

Bruno Samain

09 267 76 47

bruno.samain@oost-vlaanderen.be